

ÁLLATVÉDELEM

Az Országos Állatvédő Egyesület tagjai és a Magyarországi Állatvédő Egyesületek Szövetségéhez csatlakozott egyesületek tagjai külön előfizetés nélkül, ... tagdíjuk fejében kapják .....

AZ „ORSZÁGOS ÁLLATVÉDŐ EGYESÜLET“ ÉS A „MAGYARORSZÁGI
≡ ÁLLATVÉDŐ EGYESÜLETEK SZÖVETSÉGÉNEK KÖZLÖNYE ≡
BUDAPEST IX., ERNŐ-UTCA 11—13. SZ. TELEFON 85—12

Ezen lap közleményeinek utánnyomását nemcsak szívesen megengedjük, hanem tisztelettel ..... kérjük is .....
Megjelenik egyszer havonként
Előfizetési ára 1 évre 2 korona

TARTALOM: Darányi Ignác földmivelésügyi miniszter távozása. — Gr. Apponyi Albert közoktatásügyi miniszter távozása. — Gr. Serényi Béla földmivelésügyi miniszter ur beköszöntő körirata. — A földmivelésügyi miniszter rendelete az Országos Állatvédő Egyesület törekvéseinek támogatása tárgyában. — A madárkalit tisztántartása. — A galamblovészetek ellen. — Darwin az állatbarát. — *Egyesületi hírek:* A békéscsabai állatvédő egyesület megalakulása. — A pozsonyi állat- és madárvédő egyesület közgyűlése. — A vasvárm. járási egyesületek. — A krassószőrénymegyei állatvédő egyesület. — A hontvármegyei állatvédő egyesület. — *Irodalom:* Aquila. — *Állatok világa:* A szelid lófélék száma az egész földön. — A ponny-tenyésztésről. — Kutyák mint csatornatisztítók. — A jószívű kutya. — *Szemle:* Rendőr-kutyák. — Megtévelyedés. — Sebesülteket szállító kutyák. — Madárvédő-terület Észak-Amerikában. — Lokomobil az állatvédelem szolgálatában. — *Különfélék:* Agarak versenye Angliában. — Porcelán-tojások a tyúktenyésztés szolgálatában. — Repülőgép és madár. — Súlyvesztés szállítás közben. — *Hírek:* Személyi hírek. Halálozás. — A lovak szemellenzője. — A berlini közvágóhid. — A párisi kocsis-iskola. — A hangyatojások. — A verebek emberséges irtása. — „Madarak és Fák Napja“ Abaujtonnavármegyében. — Helyreigazítás. — Egy angol állatbarát. — Orsz. Ifjúsági Madárvédő Liga. — *Vegyesek:* Egy kutya különös viselkedése. — Vadászok tizparancsolataiból. — Macskavédő egyesület Párisban.

Darányi Ignác földmivelésügyi miniszter távozása.

Ezerszer elpanaszolt közhely, hogy országunknak fejlődését a körülöttünk rohamosan haladó államok kárörvendő sajnálkozása közben megakasztja, megbénítja a meddő politika, mely irtalom nélkül gázol át embereken, érdekeken, az egész országon.

E politikánknak ismét egy gyászos sikere, hogy távoznia kellett Darányi Ignácznak, aki egy évtizednél tovább volt az ország földmivelésügyi minisztere és aki a kormányzatnak ezt az ágazatát egyetlen elődje által sem megközelített államférfiúi bölcseséggel, példátlan erélylyel és fényes sikerrel uralta.

Nem vesztegetünk ugyanis hiábavaló szavakat annak a szomorú ténynek ecsetelésére, hogy a földmivelésügyi miniszter, még mielőtt a nagypolitika révén távoznia kellett, már huzamos idő óta maga is elkiváncozott helyéről azért, mert ismét csak a nagypolitika révén támadások érték amiatt, hogy földmivelésügyi miniszter léte a gazdák érdekei mellett foglalt állást!

Az Országos Állatvédő Egyesület a távozó miniszterhez a következő feliratot intézte:

Kegyelmes Ur!

„Midőn Nagyméltóságod nemcsak a mi, de az egész ország gazdaközönségének legigazabb és legmélyebb sajnálatára arról a helyről távozik, amelyen Nagyméltóságod évek során át mint az ország gazdasági politikájának mély belátású intézője, gazdasági érdekeink elszánt öre és földmivelésünk hatalmas fejlődésének szerencsés kezű építője oly általános elismerés mellett munkálkodott,

kötelességünknek tartjuk Nagyméltóságodnak mély hálánkat fejezni ki azért a megbecsülhetlen jóindulatért, melylyel Nagyméltóságod egyesületünket állandóan kitüntetni és támogatni kegyes volt.

Fogadja Nagyméltóságod mély tiszteletünk kifejezését, melylyel maradunk Budapest, 1910. I. 17. Kegyelmes ur, az Országos Állatvédő Egyesület nevében Máday Izidor elnök, Monostori Károly főtitkár.“

Darányi földmivelésügyi miniszter a következő leiratban ugyancsak január 17-én bucsuzott az egyesülettől:

Magyar Királyi Földmivelésügyi miniszter 660. szám. eln. 1910.

Méltóságos Elnök Ur!

Ő Császári és Apostoli Királyi Felsege folyó évi január hó 17-én kelt legfelső kéziratával a m. kir. földmivelésügyi miniszterium vezetésétől saját kérelmemre legkegyelmesebben felmenteni méltóztatott.

Midőn e tárca vezetésétől megváltok, örömmel mondok köszönetet Méltóságodnak és az előnklete alatt álló igen tisztelt testületnek azon hazafias támogatásért, melyet hivatalos működésem alatt tapasztalni mindenkor szerencsém volt.

Fogadja Méltóságod tiszteletem őszinte nyilvánítását.

Budapest, 1910. évi január hó 17.

Darányi, s. k.

Méltóságos Máday Izidor urnak

a 3. oszt. vaskorona-rend lovagja, nyugalmazott miniszteri tanácsos, az országos állatvédő egyesület elnöke.
Budapest, VI., Aréna-ut 108.

Gróf Apponyi Albert közoktatásügyi miniszter távozása. Gróf Serényi Béla földmivvelésügyi miniszter ur beköszöntő körirata.

A közel napokban lefolyt politikai válság nyomán a közel négy év óta fennállott koalíciós minisztérium lemondott. Politikánkhoz hozzászólásunk nincsen. De a távozó miniszterek közt van gróf Apponyi Albert vallás- és közoktatásügyi miniszter is, aki az állatvédelem ügyének a népnevelésre kiható fontosságát meleg szívvvel átértette és a „Madarak és Fák Napja”-nak bevezetésével és az Országos Madárvédő Liga intézményének elismerésével és támogatásával elévülhetlen érdemeket szerzett. Az Országos Állatvédő Egyesület a következő feliratot intézte a távozó miniszterhez:

„Nagyméltóságú Gróf Ur! Engedje meg Nagyméltóságod, hogy most, midőn Nagyméltóságod a vallás- és közoktatásügyi minisztérium vezetésétől megváltik, nemcsak őszintén érzett mély sajnálatunkat fejezhessük ki, hanem az állatvédelem ügye és egyesületünk irányában Nagyméltóságod kormányzatának egész tartama alatt tanusított nemes rokonszenvéért a legmélyebb hálával adózhatunk.

Nagyméltóságod egyesületünk előterjesztésére a „Madarak és Fák Napja”-nak intézményét az ország összes népiskoláiban meghonosította és az ezen szép intézkedésről szóló rendelet volt az első, melyet Nagyméltóságod kormányra lépte után kiadott.

Akkoriban, bátran mondhatjuk, az egész ország élénk örömmel és elismeréssel fogadta Nagyméltóságodnak említett intézkedését, amely népiskoláinkba egy oly ünnepélyt illesztett, amely a legnemesebb érzések fakasztását szolgálta.

Nagyméltóságodnak ez a rendelete örökké emlékeztetessé teszi nemcsak előttünk, de minden emberbarát előtt Nagyméltóságod miniszterségét.

Fogadja Nagyméltóságú Gróf ur mély tiszteletünk kifejezését, melylyel maradunk Budapest, 1910. jan. 17. Nagyméltóságú Gróf ur, az Országos Állatvédő Egyesület nevében Máday Izidor elnök, Monostori Károly főtítkár.”

Ez iratunkra a miniszter ur felelete a következő:

„Hálával vettem az orsz. állatvédő egyesület szíves bucsuzó sorait és azt az elismerést, melylyel törekvéseimet méltatni sziveskedik. Nemes céljaik támogatására és egyáltalában minden erkölcsi haladás és megfinomodás előmozdítására engem mindig készen fognak találni. Kiváló tisztelettel, Budapest, 1910. jan. 21. Apponyi Albert.”

Magyar királyi földmivvelésügyi miniszter. 706. sz. eln. 1910.

Ő Császári és Apostoli Királyi Felsege folyó évi január hó 17-én Bécsben kelt legfelső elhatározásával engem magyar földmivvelésügyi miniszterre legkegyelmesebben kinevezni méltóztatván, a reám bízott miniszterium vezetését átvettem.

Midőn erről az egyesület tisztelettel értesitem, egyben felkérem, hogy működésemet nagybecsű támogatásában részesíteni méltóztassék.

Részemről biztosíthatom az egyesületet, hogy mindig örömmel fogom megragadni az alkalmat arra, hogy a bölcs vezetése alatt álló testület közhasznú tevékenységét előmozdithassam.

Budapest, 1910. január 19.

Gróf Serényi s. k.

Az Országos Állatvédő Egyesület az új földmivvelésügyi miniszter beköszöntő iratára a következő felirattal válaszolt:

113/1910.

Nagyméltóságú Gróf, Miniszter ur!

706/1910. eln. sz. alatt f. hó 19-én kelt nagybecsű leiratával Nagyméltóságod egyesületünket is értesíteni méltóztatott arról, hogy a földmivvelésügyi minisztérium vezetését átvenni méltóztatott.

Ebben az országban, mely közigazdaságának és jólétének alapfeltételeit tulnyomó nagy részben a földmivvelésben kell, hogy keresse, természetszerűleg mind a kormány, mind a társadalom törekvései oda irányulnak, hogy a mező- és erdőgazdasággal kapcsolatos érdekek minél gondosabb ápolásban részesüljenek.

Ezeknek a törekvéseknek óhaját szolgálatot tenni az Országos Állatvédő Egyesület és a Magyarországi Állatvédő Egyesületek Szövetsége is, amennyiben a nemzeti vagyon jelentékeny részét képező állatállomány kimelését, a földmivvelésre nézve hasznos madarak védelmét és szaporítását igyekezik előmozdítani és emellett az iskolákban nagy arányú erkölcsi propagandát fejt ki és szelidebb érzéseket visz a szélesebb néprétegekbe, mely emberbaráti missziójával ugyancsak a gazdavidágnak is tesz szolgálatot.

Midőn Nagyméltóságodat az ország közigazdaságának első helyen álló érdekeit ápolni hivatott kormányzatában tiszteletteljesen üdvözljük, bátrak vagyunk Nagyméltóságodat kérni, hogy a földmivvelési érdekek előmozdítására irányuló tevékenységünket nagybecsű jóindulatára és támogatására méltatni kegyeskedjék.

Mély tisztelettel maradtunk, Budapest, 1910. január 27. Nagyméltóságú gróf, miniszter ur, az Országos Állatvédő Egyesület nevében

Monostori Károly s. k.
nyug. ny. r. tanár, főtítkár.

Máday Izidor s. k.
ny. min. tanácsos, elnök.

A földművelésügyi miniszter rendelete az Országos Állatvédő Egyesület törekvéseinek támogatása tárgyában.

Darányi Ignác földművelésügyi miniszter a következő körrendeletet adta ki 42074—IX.—A/2. sz. a.:

Valamennyi m. kir. állatorvosnak.

Köztudomásu, hogy az országos állatvédő egyesület működése a földművelés érdekeit mozdítja elő akkor, amikor a házi állatokkal való helyes bánásmódra, madárvédelemre int és az ország különböző vidékein hasonló állatvédő és madárvédő egyesületek alakítására irányuló tevékenységet fejt ki. Az országos egyesületnek ezt a törekvését minden művelt embernek örömmel kell támogatnia és maga részéről is kitelhető módon odahatni, hogy az egyesület törekvése minél hatékonyabban előmozdittassék.

Ámbár nem kételkedem abban, hogy különösen a m. kir. állatorvosok az állat- és madárvédelem fontosságát kellően átérzik, mégis indítatva érzem magamat a nevezett egyesület működésére a m. kir. állatorvosi kar figyelmét ez uton is felhívni. Elvárom és mindenkor szívesen veszem, ha a m. kir. állatorvos a nevezett országos egyesület elnökségét ilyenemű egyletek alakítására irányuló tevékenységében személyes közreműködésével is támogatja.

Budapesten, 1909. évi november hó 21-én.

Darányi s. k.

Darányi Ignác, a volt földművelésügyi miniszter a fent közölt rendelettel újabb tanujelét adta annak, hogy az állatvédelem jelentőségét és az állatvédő egyesületek törekvéseit teljes mértékben méltányolja.

Mi, és velünk együtt az ország valamennyi állatvédő egyesülete, minden állatvédő és emberbarát meleg hálával adózik Darányi humánus intézkedésének.

A madárkalit tisztántartása.

Régi igazság, hogy akárhogyan becézgetjük különben s akárhogyan, bármilyen jól tápláljuk is kalitban való rabságra kényszerített éneklő, vagy csak diszmadarainkat, élősködő parányi gombák és állatok fészket verhetnek tartózkodási helyükön a kalitban kivált bevándorlással és megtámadhatják és el is pusztíthatják kedvenceinket. Ezért fontos a madarak tartózkodási helyének szigorú tisztántartása.

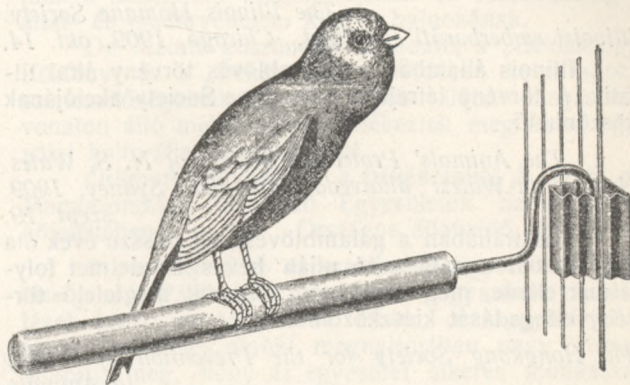
Minthogy pedig kivált a különféle élősködő parányi állatok, melyek szabad szemmel láthatatlanok, nagyon káros ellenségei a madaraknak, ezek ellen kell első sorban lehető célszerűen küzdeni.

Közönséges törléssel, mosással, kefével ez rendszerint nem sikerül elég jól, ezért ajánlatos az ezen célra kiesztelt azt a készüléket használni, amelyet az itt levő ábra feltüntet.

Ez, mint látjuk, egy egyszerű, olcsó oly készülék, amely üllő-rud és élősködő-csapda egyszersmind.

A kalitba szabadon benyuló üllőruddal kapcsolatban áll egy kis bádogmedence s az egész a kalitka sodronykerítésére erősíthető. A medencét olajjal kell megtölteni. Célja ennek az, hogy a bárhonnán a kalitkára vándorolt parazitát az üllő-rudon álló és tartózkodó madárra ne bocsássa.

A készülék, mint látszik, úgy van szerkesztve, hogy a parazita nem juthat az olaj kikerülésével az

üllő-rudra s onnan a madárra, az olaj pedig — kivált az ánizs-olaj — öli is a madár-poloskát, tollatkat s más madár-élősdit.

Igy igen egyszerűen óvhatjuk kalitkás madarainkat az élősködők inváziójától.

Még hatásosabbá teendő ez eljárást, hetenkint egyszer 2%-os mosó-szóda-oldatba mártott kefével végezhető a takarítás. Ha egyéb fertőtlenítő szert használunk, a madarat a kalitból el kell távolítani s csak a fertőtlenítő szer vizének elpárolgása után ismét visszahelyezni.

Monostori Károly.

A galamblövészetek ellen.

VI.

Lapunk múlt évi szeptemberi, októberi, novemberi, decemberi és f. évi januáriusi számaiban a galamblövészet ügyében megjelent közlemények kapcsában folytatólag ismertetjük a nevesebb külföldi állatvédő egyesületektől nyert válaszokat.

Society For The Prevention of Cruelty To Animals.
Állatvédő egyesület, Adelaide, 1909. október 11.

Sajnos, hogy déli Ausztráliában még mindig divik a galamblövészet. Társulatunk mindent megmozgat, hogy a törvényhozást rábirja, hogy a galamblövő versenyeket és postagalambok lövését beszüntesse.

Victorian Society for the Protection of Animals.
Viktóriai állatvédő egyesület, Melbourne, 1909. okt. 8

Itt még létezik a galamblövészet, ámbár a közönség azt nem jó szemmel nézi.

The San Francisco Society for the Prevention of Cruelty to Animals.

Sanfranciskói állatvédő egyesület, Sanfranciskó, 1909. okt. 9.

Eddig nem sikerült egészen beszüntetnünk a galamblövési versenyeket, de annyit mégis elértünk, hogy a csapda mellé embert állítunk oda, ki a csak sebesült galambokat gyorsan megöli, miáltal a kegyetlenség némileg enyhítve van.

The Illinois Humane Society.

Illinois emberbaráti egyesület, Chicago, 1909. okt. 14.

Illinois államban a galamblövés törvény által tiltatik. A törvény létrejötte a Humane Society akciójának köszönhető.

The Animals' Protection Society of N. S. Wales.

New-South-Walesi állatvédő egyesület, Sydney, 1909. szept. 19.

Ausztráliában a galamblövészetet hosszú évek óta üzik és bár a napi sajtó útján heves küzdelmet folytatunk ellene, még eddig nem sikerült megfelelő törvény elfogadását kieszközölnünk.

The Hongkong Society for the Prevention of Cruelty to Animals.

Hongkongi állatvédő egyesület, Hongkong, 1909. szept. 16.

A galamblövészetet itt sohasem gyakoroltatták. Az itteni lövészegylet agyag-galambokat használ.

Cape of Good Hope Society For the Prevention of Cruelty to Animals.

Jóreményfoki állatvédő egyesület, Capetown, 1909. szept. 8.

A galamblövészetet, mely minálunk törvény által nincsen tiltva, most 2 éve akarták meghonosítani itten. De a közönség nem nagy érdeket mutatott és így az állatvédő egyesület akciója folytán a galamblövő klubok kénytelenek voltak működésüket beszüntetni.

Dublin Society for Prevention of Cruelty to Animals.

Dublini állatvédő egyesület, Dublin, 1909. szept. 14.

A galamblövészetre vonatkozó törvényeket külön boríték alatt megküldöm és ezekből az ügy jelenleg állását kivetheti.

Royal Society for the Prevention of Cruelty to Animals.

Királyi állatvédő egyesület, London, 1909. aug. 30.

A törvény nem tiltja ugyan a galamblövést, mindazonáltal ezen sport itt hanyatlásban van. Ez leginkább azért van, mert nemrég sikerült a londoni lövész-egyletek legelőkelőbbikét, a hurlinghamit, arra bírni, hogy a galamblövést kitörölje a programjáról. Igen örülök, hogy önkönnél felkarolták ezen ügyet és remélem, hogy akciójuk sikeres lesz.

The American Society for the Prevention of Cruelty to Animals.

Amerikai állatvédő egyesület, New-York, 1909. aug. 26.

New-York államban a galamblövészet 1902-ig meg volt engedve, amikor két éven át folytatott heves küzdelem után sikerült azt törvényileg beszüntetnünk. Ezóta még kísérlet sem történt ezen törvény megsértésére.

Darvin az állatbarát.

Az emberiség évszázados történeteiben mintegy piros fonal huzódik végig a lét ősalapja utáni kutatás, a levés, fejlődés és megszűnés törvénye utáni nyomozás.

A kérdés, hogy a számtalan világtest hogyan jött létre, hogyan, miáltal és miért kellett a testeknek éppen úgy alakulniok s nem másképpen, mindmegannyi kérdés, mely az emberi kis agyat kinozza, mióta csak öntudatra ébredt.

Ama híres ember, — kinek 100. születésnapját bámulói s tanának követői imént ünnepelték — uj, eddig ismeretlen oldalról világította meg a lét törvényeit s neve szerint a darvinizmus korszakát alkotta.

Darvin leginkább az emberi lét származása után kutatott. Szerinte minden élet picit láthatatlan sejtből alakul ki, még pedig az alkalmazkodás és öröklés törvényét szemmel tartva, a lét utáni harcban tökéletesbülve, fejlődve, kialakul az alsóbb rendű állat, majd pedig az emlősállat sejtjümege, míg végre az emberi testben éri el tökéletesbülésének legmagasztosabb formáját.

Darvinnak e nézete meghódította a világ majdnem minden tudós emberét, ami persze visszhatással van a régi időkben fennmaradt tudományos észleletekre, mert ezek a fennebbi nézet szerint részint teljesen átalakultak, részint pedig kibővültek.

Hogy vajjon helyes nyomon halad-e a darvinizmus, azt kutatni nem célozom. Annyi bizonyos, hogy Darwin historikus jelentősége örök időre megmásíthatatlan és megrendíthetetlen. Kétségtelen az is, hogy Darwin tanai sok gondolni és kutatni való eszmét adnak az emberiségnek.

Nagy gondolkozóknál, minő Darwin is volt, különösen lebilincsel lelki életük megnyilvánulása, vagyis embertársaik és a védtelen teremtmények, így az állatok iránt tanusított magatartásuk.

Darvin nemcsak természetbuvár, de tanaiból kifolyólag nagy állatbarát is volt. Az állat megfigyelésénél és szervezetének boncolása alkalmával mindig is azon volt, hogy buvárlása által ne okozzon kint a védtelen teremtménynek. Ha fájdalomtól menthette meg az állatot, akkor a gondolatát azonnal a tett követte. Erre vonatkozólag fia Darwin Francis apja következő kijelentését örökölte meg:

„Nagyon kedveltem a halászatot... Midőn egy alkalommal Maerben nyaraltam, azt találta valaki mondani, hogy a halfogásra szánt gilisztát sóval kell érzéktelenné tenni. E naptól kezdve életemben soha többé élő férget nem szurtam volna fel a horogra.”

Darvin a dresszirozott állatok mutogatását esztelen cselekedetnek és raffinált állatkinzásnak nyilvánította. Mert ugymond — nem-e esztelenségre vall: az állatot oly cselekedet elvégzésére kényszeríteni, amely testi alkotása, tehetsége, létcélja, egyszóval egész lényé ellenére van?

S valóban minő célt érünk el avval, ha a ló táncolni tanul, a kutya biciklizni, a majom felszolgálni, a foka lövöldözni s egy ludpár a bosztont járja?

Van-e belőle az állatnak vagy az emberiségnek, — persze kivéve az imprezáriókat — tényleges haszna? Jobb lesz-e az állat dresszírozása által a világ, okosabb és boldogabb-e?

„De hát az állatprodukciók mulatságosak!”

Elég rossz, hogy izlésünk oly fonák, oly barbár, hogy más lények fájdalmán felvidulunk, sőt a kin látásától mintegy megrészegülve felujjongunk.

Hol a civilizáció, a krisztusi szeretet, ha az esztelen, természetellenes és céltalan cselekedet mulatsággá válhat!

De eltekintve mindettől, legalább ne járna az állatidomítás oly borzasztó kínzással? Kínzás? Soha ilyet! Persze, ki figyel arra, hogy minő kinteljes percekét szenved végig a cirkuszló, midőn felhúzzák a magasba valami trónszerű alkotmányon, mely majd fönt a magasban lángba borul. Vagy azt hiszi-e a néző, hogy nagy kedve telik a kutyának kétlábon járni, a macskának pedig tüzes karikán átugrani?

Ha az emberek nemcsak szemükkel néznének, hanem lelkükkel is figyelnének, akkor nem lennének képesek örömet lelni kinteljes állatprodukciókban.

Darvin egyik naplójegyzetében így sóhajt fel: „Embértársaim, kérlek benneteket, maradjatok távol mindenféle állatmutatványtól, hogy ne legyetek bűnrészesei azon kinoknak, amelyeknek a védtelen állat ily produkcióknál ki van téve!”

Közli: Alexy.

Egyesületi hírek.

A békéscsabai állatvédő egyesület megalakulása. Február hó 3-án alakult meg Békéscsabán az állatvédő egyesület, mely elsősorban dr. Tarján Tibor ottani fiatal ambiciózus ügyvéd fáradozásának és lelkes agitációjának köszönhető, akit munkájában egy szintén humánus gondolkodású községi állatorvos, Kökényessy Gyula hathatósan támogatott.

A városháza termét szép közönség töltötte meg.

A megjelenteket dr. Krammer Nándor felsőleányiskolai tanár üdvözölte, ki előkelő szinten álló tudományos előadást tartott az állatvédelemről. Filozófiai fejtegetéseit nagy figyelemmel hallgatta a közönség, majd lelkesen megéljenezte.

Az elnök ezután a közóhajnak engedve, megalakultnak nyilvánította az egyesületet, melynek alapszabályait Tarján Tibor dr. olvasta fel. Végül a tisztikar megalakítására került a sor. Elnökök lettek: özv. Jávor Gyuláné és Krammer Nándor dr.; alelnök: Kökényessy Gyula Zoltán, titkár: Herczog Henrik dr., jegyző: Németh István, pénztárnok: Thury Lajos, ellenőr: Mázor Pál, ügyészek és jogtanácsosok: dr. Tarján Tibor és dr. Linder Károly. A madárvédelmi szakosztály ügyvezetői lettek: dr. Tarján Tibor és dr. Linder Károly. A választmányba Donner Lajos, Jäger József, Bajcsy Gusztáv, Réthy Béla, Dobay Kálmán, Chrisztián György mint rendes, Kiss László dr. és Gulyás József mint póttagok kerültek be.

Az ujonnan megalakult egyesület Tarján Tibor dr. indítványára elhatározta, hogy belép a vidéki állatvédő egyesületek országos szövetségébe.

Eddig a tudósítás.

*

Az ügy nevében meleg köszönetet mondunk az alapítóknak és ezek közt kivált dr. Tarján Tibor urnak, mint a mozgalom megindítójának és remélhetőleg az állat- és madárvédelem kitartó bajnokának.

De őszinte köszönetet mondunk a „Békésmegyei Közlöny” és a „Békéscsaba és Vidéke” helyi lapok t. szerkesztősegeinek is, mely lapok valóban magas színvonalon álló melegséggel emlékeztek meg az új egyesület kulturális jelentőségéről.

Örömmel üdvözöljük a békéscsabai Á. V. E.-et a Magyarországi Állatvédő Egyesületek Szövetségének kötelékében! Országos állatvédő egyesület.

A pozsonyi állat- és madárvédő egyesület közgyűlése január 23-án folyt le a tagok nagyszámu részvételével, Jankovics Marcell dr. elnök, országgyűlési képviselő lendületes elnöki megnyitójában nagy örömmel állapítja meg, hogy az egyesület sikeres munkássága következtében Pozsonyban is mind nagyobb tért hódítanak az állatvédelmi eszmék és törekvések. A közgyűlés élénk érdeklődéssel hallgatta meg az egyesület lelkes titkárának, Kováts Lajos dr., városi tiszti orvosnak jelentését az egyesület mult évi működéséről. Az egyesület működését főképen az iskolákra kívánja kiterjeszteni. Nagy elismeréssel emlékezik meg Apponyi Albert grófnak ama rendeletéről, mellyel a mondott irányban az első lépést megtette azzal, hogy a madarak és fák napjának ünneplését kötelezővé tette. Ez azonban mégis csak első lépés arra, hogy a gyermekeknek az iskolában folyton a szeme előtt legyen a természet állat- és növényvilága. Szükséges nálunk is a külföldön elterjedt iskolakertek kötelező berendezése. Kováts dr. titkár indítványára a közgyűlés kimondja, hogy ez irányban az Állatvédő Egyesületek Országos Szövetségének támogatásában feliratban fordul a vallás- és közoktatásügyi minisztériumhoz. Ugyancsak az iskolás-gyermekek természetvédő hajlamának fokozására az egyesület Pozsony városában is szervezni fogja az Országos Ifjusági Madárvédő Liga fiókszervezeit. Az állatvédő eszméknek a közönség körében leendő terjesztése céljából az egyesület szorgalmazni fogja, hogy amint legújabbán a Terézvárosban a népkönyvtárral kapcsolatban történt, a többi városrészben is kisebb természetrajzi muzeumok létesüljenek.

A titkári jelentés részletesen ismertette az egyesületnek a madárvédelem terén s a lószanyargatás ellen kifejtett sikeres működését.

Végül a titkár a következő két indítványt terjesztette elő:

1. Válassza meg a közgyűlés a Pozsonyi Állat- és Madárvédő Egyesület disztagjává Guenther Konrád dr. freiburgi egyetemi tanárt, a modern irányú természetvédelmi törekvések tudós és lelkes bajnokát.

2. Szavazzon köszönetet Pröhle Henrik evang.

lelkésnek azért, hogy Pozsonyban elsőnek tartott egyházi beszédet az állatvédelemről.

A közgyűlés mindkét indítványt egyhangulag elfogadta s Kováts Lajos dr. titkárnak fáradhatatlan buzgó munkásságaért meleg köszönetet szavazott.

Ezután Schmidt Ferenc főtanító terjesztette a közgyűlés elé pénztári jelentését, amely szerint az egyesület két évi összes bevételei 1972 K 82 fillért, az összes kiadásai pedig 1522 K 31 fillért tesznek ki. Maradvány 450 K 51 fillér. A közgyűlés a jelentést köszönettel vette tudomásul.

Mint alapító tagok, következő hölgyek és urak léptek be az egyesületbe: Barbier Johanna 40 K, Csáky Hilárius gróf 40 K, Csáky Vidor gróf 50 K, Csáky Vidorné grófné 50 K, Gosztonyi Imréné 40 K, Kováts Lajosné 40 K, Maldeghem Artur gróf 40 K, Tuma Károly 40 K, Wurmbrand Mária grófné 100 K, Odescalchi Valéria hercegasszony 40 K, Simonyi Gyula 40 K, Pálffy István gróf 50 K, Pálffy Béláné grófné 40 K, Desfours-Walderode Artur gróf 100 koronával.

A tagok száma a múlt évben 484-et tett ki, ezek közül 71 lépett ki.

A választmányba következő hölgyeket és urakat választotta be a közgyűlés: Baan József és Józsefné, Barbier Johanna, Beraun Mária, Berger Benő, Göndör Károly, Greiner Mihály, Györök Márton, Feiler Alfréd, Fröhvirth Samu, Kemény Lajos, Király Győző, Kiesling Anna és Gizella, Kohn Vilmos, Kovács Ilona, Kovarik Mihály, Krammer József, Pallós Antal, Pantocsek József dr., Seidl Sándor, Soós Jenő, Schmidt Ferenc, Skokanek István és Siegert Rezső.

A választmány tagjai még Fehér Pál városi erdőmester és Zednik Pál városi műkertész.

Végül Jankovics Marcell dr. országgyűlési képviselő elnöki zárószavaiban a tagokat további lelkes munkásságra hívja fel, mire a közgyűlés véget ért.

A vasvármegyei járási egyesületek érdekében Fodor Árpád a szentgotthárdi Á. V. E. buzgó elnöke serényen folytatja agitációját. A „Muraszombat és vidéke“, a „Sárvári járás“, a „Rábavidék“ c. lapokban lelkes szavakkal buzdítja a közönséget arra, hogy a vidéknek érdekében állatvédő egyesületet alakítsanak, illetőleg a már megalakult egyesületek állandó és sikeres tevékenységét biztosítsák. Legjobb sikert kívánjuk a szentgotthárdi elnök önzetlen fáradozásának.

A krassószörénymegyei állatvédő egyesület közgyűlése december 30-án tartott Berez Gyula vm. tanfelügyelő elnöklete alatt.

Elnök a szép számmal megjelent tagokhoz buzdító szavakat intézett és hatásos módon emelte ki az egyesület fontosságát.

Tafferner Béla főtitkár jelentéséből röviden a következőket emeljük ki:

„Minden igyekezettel oda törekszünk, hogy az egyesületet főtartsuk, sőt fennállását egyszersmindenkorra biztosítsuk.

A tagok száma nagyon megfogyott, de azért alapítványi tőkénket gyarapítottuk s úgy hiszem, hogy 1—2 év múlva azon helyzetbe jutunk, hogy alapítványi tőkénk kamataival az egyesület fennállását egyszersmin-

denkorra biztosítottuk, ami Lugosra közgazdasági szempontból is fontos tényező lesz.

A rendes tagoknak évdíjuk fejében járattuk az „Állatvédelem“ c. lapot, amennyiben az állandó tagok számával beléptünk az orsz. szövetségbe.

Igen kérem az egyesület tagjait, hogy ezt a két korona tagsági díjat még ne vonják meg tőlünk csak egy—két évig, azután abba a helyzetbe jutunk, hogy leszállítjuk talán a felére.

Néhány kávéháznak is küldöttünk egy-egy lapot, az érte járó csekély díjat az egyesület fizette. Sajnos, mégis visszautasították. Erre pedig külön föl hívjuk a tagok figyelmét, hogy a bajon úgy segíthetnénk, hogy a kávéházakban kérjük elő az „Állatvédelem“ c. lapot. S ha a kávésök látni fogják, hogy vendégeik érdeklődnek, gondjuk lesz, hogy azt járassák, ha már a tiszteletpéldányokat nem akarják elfogadni. Ez annyival is inkább szükséges, mert az ilyen nyilvános helyeken a lap sok ember kezében fordul meg s az állatvédelem iránt állandó érdeklődést kelt.

A téli madárgondozást a múlt télen pontosan és lelkiismeretesen végeztük. A múlt téli eleségből maradt is fenn annyi, hogy az idén a nov. havazás alkalmával az Erzsébet-tér parkjának etetőjét elláthattuk. Jelenleg azonban kifogyott minden készletünk, azért kérek 50—60 kor. megszavazni. Két új madáretetőt is kell fölállítanunk, az egyiket az ág. evang. felek. iskola, a másikat a polgári iskola udvarán. Ezzel elértük, hogy minden iskola udvarán állítottunk etetőt. Ennek pedig paedagógiai szempontból is fontosságot tulajdonítunk.

A tanítók szívesen gondozzák az etetőket, ezért köszönetet szavazunk s kérjük, hogy a jövőre is sok gondot fordítsanak rájuk.

A persely-gyűjtés is keveset eredményezett, ez uton is bejött madárelésre 10 kor.

Az állatvédelem terén kielégítő eredményt értünk el, mert Lugos város utcáin immár csak ritkán fordulnak elő azok a botrányos jelenetek, melyek egyesületünk megalakulása előtt mindennaposak voltak. Kérjük továbbra is a tagok közreműködését.

Sajnos azonban a szárnyasokra nézve még mindig nem kielégítő az eredmény, még mindig látni embereket, akik a lábuknál fogva hurcolják, csomószám az összekötözött baromfit.

Ugy hisszük azonban, hogy az új rendőrkapitány ez irányban is jobb állapotokat fog teremteni. Továbbá nem tudunk kielégítő eredményt elérni, hogy hasznos madarainkat ne pusztítsák. A floberezés még mindig napirenden van. Ez irányban is lépéseket teszünk a főkapitánynál s az Orsz. Állatv. Egyesületnél, mert nincs értelme annak, hogy hasznos madarainkat a törvény védi, flobert-puskával meg minden inas kúnt csatagolhat a mezőn; a középiskolai tanulók is sok pusztítást követnek el. Ki képes ezt ellenőrizni?

Tavaszszal meg a vándormadarak elfogása és fészkeik pusztítása van napirenden. Különösen a fülemilékre járnak sokan s hálókka, csapdákkal fogják össze. Ezt is szigorubban kellene ellenőrizni. A téli havazást is egyes lelketlen emberek arra használják föl, hogy a szegény, eleségből megzsorult madarakat töme-

gesen gyilkolják le vagy fogdossák el. Mennyi cinege, sármány, tengelic, pacsirta, csiz stb. esik ilyenkor áldozatul!”

A közgyűlés a jelentést tudomásul veszi és következőleg határoz:

A szükséges költségek megszavaztattak. 2. Uj tagok szerzése végett felhívások küldendők szét. 3. Az Orsz. Állatvédő Egyesület fölkérendő, hogy a flobertpuskák használásának korlátozása miatt intézkedjék s érvényesítse befolyását. Vagy tiltsa be a kormány, vagy vessen ki reájuk adót. A lugos-városi rendőrkapitány fölkérendő, hogy a hasznos madarak pusztítói, valamint az állatkinzók ellen a legerélyesebb szigorral járjon el. Az egyesület örömmel üdvözli őt új tisztességében s egész bizalommal fordul hozzá, hogy működésében támogassa.

Prosteán Miklós ügyész indítványára a közgyűlés kimondta, hogy az összes lugosi iskolák igazgatói és tantestületei megkeresendők, hogy a téli madáreteteket szives gondozásukba vegyék. A multban tettekért pedig köszönetet mond. A tanítók és tanári testületek figyelmébe ajánlja a vallás- és közokt. min. ur által annyira ajánlott ifjúsági madárvédő ligát, hogy azt kellő pártolásban részesítsék.

Berez Gy. elnök indítványára az egyesület kimondja, hogy támogatás végett az egyesület megkeresi mindazokat az intézeteket, pénzintézeteket, gazd. egyesületet, Tulipánt stb., kiknek főcéljuk gazdasági életünk fejlesztése.

Ez után pénztáros Schlinger József adja elő a pénztár állását.

Marsovszky Árp. köszönetét fejezi ki az egyesületnek működéséért s továbbra is bizalmát kívánja az egyesület az eddigi tisztviselőkre helyezni, miért azok újból való megválasztását kéri. Általános helyeslés között megtörtént. Ezek után elnök Berez Gyula az egyesület nevében köszönetét fejezi ki Tafferner Béla főtitkárnak, mint ki az egyesületet tevékenységével életben tartja, sőt fennállásáról is előreláthatóan gondoskodik, kéri, hogy tevékenységét a jövőre se vonja meg az egyesülettől, mert az eddigi szép eredmények is nevéhez fűződnek. Ezzel a gyűlés befejeztetett.

*

A Krassósörény vármegyei állatvédő egyesület lelkes főtitkáranak, Tafferner Bélának valóban nehéz viszonyok közt évek óta folytatott érdemdu működésére vonatkozólag az elnök által kifejezett elismerést bizonyára az ügy minden barátja magáévá teszi.

A flaubert-fegyverekre vonatkozólag az O. Á. V. E. már régebben tett lépést a kormánynál, ahol az ügy rendezése kilátásba helyeztetett. Az O. Á. V. E. továbbá az egész országból bekérte a fegyvertartási szabályrendeleteket, hogy további akciójához adatokat szerezzen. Szemmel tartjuk az ügyet.

A **hontvármegyei állatvédő egyesület** közbelépésére egyfelől az ottani alispán, másfelől a kir. tanfelügyelő állatvédelmi tárgyú körleveleket bocsátottak ki, melyekből kiemeljük a következőket:

Hontvármegye alispánja **Marek Károly** f. é.

január 10-én kibocsátott körrendeletében hivatkozik a földművelésügyi miniszternek a hasznos madarak és emlősök védelmére vonatkozó rendeletére. Felemlíti, hogy a törvényes intézkedések ellenére a madarak pusztítása folyton tart. Az alispán ugyanazért a következőkben rendelkezik:

„Felhívom ennél fogva, hogy utasítsa a mezőri, erdőri és utfentartási személyzetet, hogy a hasznos állatok pusztítását és fogdosását, fiaik és tojásaik elszedését őrizze ellen, a kihágásokat haladéktalanul jelentse fel a községi előljáróságoknak. A községi előljárók pedig a tapasztalt kihágások szigorú megtorlását el ne mulasszák.

Az esetben, ha a hasznos állatok és madarak elfogása, fogva tartása és árusítása 12 éven aluli gyermekek által, de szülőik tudtával, beleegyezésével, sőt biztatására történik, az illető szülők is felelősségre vonandók.

Egyben figyelmeztetendő lesz a fent jelzett személyzet, hogy a madárvédelem körül szolgálatot tevő egyéneket a vármegyei madárvédő egyesület indokolt esetekben jutalomban fogja részesíteni.”

Hont vm. tanfelügyelője, **Hortobágyi Ágoston** f. é. január 17-én kelt és valamennyi tanítóhoz intézett körleveléből:

„Ma a humanizmus és reális gondolkodás korszakában az ember, mint a teremtés koronája már az értelmiség azon fokán áll, hogy a közérdeket szolgálva a saját érdekeit is mozdítsa elő.

Ilyen köz- és magánérdek az állatvédelem azon alakjában, hogy azon állatokat, melyek rovar-, hernyó- és féreg-irtással, vagy testi erejökkel s egyéb hasznos hajtó tulajdonaikkal az emberiségnek jótévői, oltalmunkba vegyük.

A **Hontvármegyei Állatvédő Egyesület** is ezen feladatot tűzte ki célul általa, hogy a hasznos állatvédelmi eszméket terjesztő Gyermekek Naptárákból megfelelő példányt bocsátott rendelkezésemre szétosztás végett.

Tekintettel arra, hogy az állat- és növényvédelmi eszmék hathatós terjesztését a kultuszminiszter ur a népoktatási tanintézetek kötelességévé teszi, sőt ezen eszméknek beható ismertetésére iskolai kirándulásokkal kapcsolatban minden év május havában egy egész napot (Madarak és Fák napja) szán, ebbeli tevékenységére azzal hívom fel újból Tanító ur figyelmét, hogy az állatvédelmi eszmék terjesztését előadásai sorozatából ki ne felejtse.”

*

Követésre méltó szép példák ezek!

IRODALOM.

Aquila. A m. kir. ornithologiai központ folyóirata. Szerkeszti **Herman Ottó**. XVI. évfolyam. 1909. A 359 nagy formátumu oldalra terjedő, rendkívül diszesen kiállított és számos a szövegbe nyomott, meg remek színes kivitelben csatolt képpel illusztrált e nagyszá-

básu folyóirat egyenesen bámulatba ejt érdekes, gazdag és nagybecsű tartalmával.

Már az első közlemény *Herman Ottó* tollából, „A m. kir. Ornithologiai Központ működésének vázolata” valódi mestermű a maga nemében. Adja magyarul és párhuzamosan németül a központ működésének történetét korszakanként, beható pillantást vetve a külföldi hasonló törekvésekre, s nagy ismeretkörrel tárgyalja a madárvonulás kérdését világszerte. Követi ezt *Herman Ottó* érdekes levelezése *Nesoton Alfréd*dal, a hirneves angol ornithologussal, madártani kérdésekben. A levelezés magyar, angol és német nyelven van visszaadva. Ezt viszont *Finsch Ottó* dr. és tanár közlése követi, a Nyugot-Szibériában és Afrikában egyaránt észlelt madárfajokról.

Schenk Jakab tollából érdekes leírást veszünk az 1908. év tavaszi madárvonulásról Magyarországon. E közleményt remek ábrák illusztrálják s az 1907—1908. évi télen áttelelt fajok jegyzéke egészíti ki.

Hegyfoky Kabos „Az 1908. évi tavaszi madárvonulás- és az időjárásról” közöl aztán kimerítő adatokat, *Csiki Ernő* pedig „Biztos adatok madaraink táplálkozásáról” ad igen tanulságos, terjedelmes leírást.

„Adatok husevő madaraink táplálkozásának kérdéséhez” címen *Chernel István* értekezik. Ő kezdeményezte az első idevágó magyar vizsgálatokat, s erről 1899-ben érdekes előadást is tartott. E közleménye is igen tanulságos.

„Madártani tanulmányutam a Dobrudzsába” címen *Lintia Dénes* ecseteli észleleteit, tapasztalatait, s onnan származó madár- és tojásgyűjteményének jegyzékét is adva, még Románia madarainak s népies elnevezéseinek rendszeres jegyzékét is közli.

Igen érdekes a sorban *Csörgy Titus* közleménye „Gyakorlati madárvédelmünk 1908—1909-ben” címen, melyet beérkezett kérdő ívek alapján állított össze. A gyönyörű színes képekkel is díszített közleményből kiemeljük, hogy 165 kérdő ív anyaga szerint 3708 oduban félszázalék hasznos madár, 18% veréb, 1% egyéb állat, üresen maradt 45%.

Beszámol szerző a Margitszigeten kifejtett tevékenységről és eredményről is és felemlíti, hogy hasznos madár 16 esetben 102 fiókat nevelt ott. Szól még a Bacsér-Bába-pusztai madárvédelmi telepről, az ottani eredményekről, az alkalmazott madáritatókról s odokról. Említi *Chernel István* társaságában a kiskunhalasi fehértó-erdőben tett tanulmányutja tapasztalatait is.

Közli a folyóirat *Froggatt W. Walter* cikkét, melynek címe: „A madárvédelem kérdése Ausztráliában”, továbbá vonulási adatokat Hollandiából s naplójegyzeteket Latrunból, P. *Victor* tollából.

Ujabb érdekes magyar tanulmány a füzetben *Schenk Jakab* „Jelentés az 1909. évi madárjelölésekről” című munkája. E szerint 1909-ben 2930-an végeztek jelöléseket hazánkban. Tanulságok többek között, hogy a magyar fehér gólyák téli szállása Délafrikában van s e szállás közös a németországi gólyákéival. A gólyák tulnyomó részben nem kelnek át a Földközi tengeren, hanem Kisázsian át a szárazföld felett halad-

nak. Még a gémekekről foglaltatik a közleményben sok érdekes adat.

A „Kisebb közlések” című rész valóságos tárháza az érdekes és tanulságos adatoknak, így az irodalmi értesítések is *Schenk* tollából.

Megemlítjük még, hogy a hatalmas intézet, mely e pazar évkönyvet közrebocsátotta, a földművelésügyi miniszter által végleg az állami intézetek sorába osztott. Címe tehát most: Magyar királyi ornithologiai központ.
Monostori Károly.

Állatok világa.

A szelid lófélék száma az egész földön. Az észak-amerikai Egyesült Államok földművelésügyi miniszterek riomának 1908. évi évkönyvében adatok foglaltatnó arról, hogy mintegy hány az egypatás állalfajhoz tartoz. szelid állat (ló, szamár, öszvér) népesíti a földtekén

Mint hogy rendszeres állatszámllálást nem mindelt államban hajtanak végre, természetes, hogy a közöz számok között némelyek csak hozzávetőlegesek, a egész azonban tájékoztató és érdekes, úgy, hogy megérdemli az e helyen való publikációt.

Lovak. Európában van összesen 43,536.225 drb. Amerikában 37,400.425 drb. Ázsiában 11,630.302 drb. Ausztráliában 2,232.408 drb. Afrikában 885.113 drb. Egészben tehát az egész földtekén mintegy 95 millió, 711 ezer, 573 drb.

Az egyes nevezetesebb államokat tekintve, *Oroszországban van* (európai és ázsiai) 30,729.165 drb.

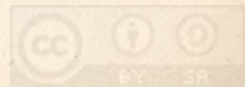
Németország 4,345.043 drb. *Ausztria-Magyarország* 4,264.561 drb. *Franciaország* 3,094.698 drb. *Nagybritánia és Irland* 2,151.371 drb. Kolóniáiva együtt mintegy 8.5 millió.

Öszvérek. Északamerika 4,656.000 drb. *Délamerika* 865.800 drb. *Európában* valami 1,617.600 drb. *Ázsiában* csak 56.260 drb. *Afrikában* 296.300 drb. *Ausztráliában* pedig már csak 1.900 drb. *Spanyolországban* 451.000 drb. Sok van *Francia- és Olaszországban.* Németországban csak mintegy 1000 drb.

Szamarak. Az egész földön mintegy 8,520 000 szamár van. Európában *Olaszországban* 849.000 drb. *Spanyolországban* 740.000 drb. *Franciaországban* 361.000 drb. Egész Európában cirka 2,729.000 drb. Északamerikában 414.000 drb. Ázsiában mintegy 4 millió.

E háromféle egypatás, szelid munkás állat száma eszerint az egész földön cirka 111 millió drb.

A ponny-tenyésztésről általában kevés adatunk van, mivel Angolországon kívül rendszeres tenyésztés alig ismeretes. A legkisebb ponny-fajták a Shetland-i szigetek után elnevezett ponny-fajta és az izlandi ponny. A Shetland-ponny átlag 85—100 cm. magas, színe jobbára egérszürke, egész éven át a szabad levegőn van tartva és azért szerfelett edzett. Ez a ponny fajta bányában és gyermekkocsik előtt van használatban. A Poló-ponny jobbára a poló-játék céljaira tenyésztik, inkább nyereg alá való, de kocsi elé fogva is használható. Az izlandi ponny a Shetland-inál is kisebb,

kirtartó és igénytelen. Az orosz, svéd és kirgiz ponyyk ellentálló képessége jóval csekélyebb, mint a Shetland-ponnyké. A Shetland-ponnyk beszerzése iránt a „Ponny-Stutbuch-Society” nevű tenyésztő egyesülethez lehet fordulni, mely 1890-ben alakult és melynek székhelye Aberdeen.

Kutyák mint csatornatisztítók Nizzában, illetőleg Nice-ben a városi hatóság a földalatti szennyvizcsatornahálózatot nemrégiben rendezte és kiegészítette zománcos agyagcsövekkel, melyek belső világossága 30—40 cm. közt váltakozik. A 30 cmnyi csekély mérték szemből az eldugulás veszélyével azért lett elfogadva, mert a csöveknek ez a belső világossága elegendő arra, hogy azon a kutyák keresztül hatoljanak, melyeket kellő idomítás után rendszeresen abból a célból alkalmaznak, hogy a hálózat egyik földfeletti nyílásából másikig egy közelet vigyenek magukkal, mely köztelnek segítségével azután egy a csatornát tisztító hengerkefe hozatik működésbe.

A jószívű kutya. A kutyának kiváló értelméről és szép érzületéről tesz tanúságot egy Markhaltban (Dániában) előfordult eset. Egy gazdának egyik vadászkutyája napok óta elveszett.

Közben a gazda észrevette, hogy egy másik kutyája nap nap után távozik hazulról és reátapadt földdel borítva tér vissza.

Egyik kirándulásnál követte a kutyát és kiderült, hogy az elveszettnek hitt kutya egy üregbe esett, melyből nem bír kijönni és a másik kutya ennek hordott mindennap egy-egy darab húst.

SZEMLE.

Rendőr-kutya. Egy szemtanu elmondja, hogy jelen volt Berlinben egy rendőr-kutya bemutatása alkalmával. A kutya Gent-i származású volt, amely városban kutyáknak rendőri szolgálatra való alkalmazása talán legelőbb van gyakorlatban. A kutyát két külföldi rendőrzet vezette elő. Legelőször az apportiroyásban való ügyességét mutatta be a kutya oly tárgyakkal, melyek veszedelmesek. Töltött revolvert, nyitott pengéjű kést vitt szájában a legnagyobb gyorsasággal és ezekkel kerítéssel ugrott át. Következett magasugrás és deszkakerítéssel való felkapaszkodás, elhagyott tárgyak felkutatása, megőrzése és védelmezése, gazdájának megvédelmezése egy csavargónak öltözött emberrel szemben. Nagy tetszést aratott a kutya, midőn egy épületben elbujtított gonosztevőt felkutatott. Ezt üldözte az ablakon át, fel a háztetőre, végre fogvatartotta mindaddig, míg a rendőrök odajöttek. A kutya a rendőrök által már fogvatartott és vezetett gonosztevő mozdulatait éber figyelemmel kísérte és annak legkisebb gyanus, szökési szándékot eláruló mozdulatánál újra megfogta.

—d—

Megtévelyedés. Az állatvédőknek az a fajtája, mely az állatvédelmi eszmében nem a valódi humanizmus fejlesztését és megerősítését keresi, hanem tulhajtott érzélgősséggel, lehet mondani, az állatot az ember fölé helyezi, sokat, igen sokat ártott az állatvédelem érde-

keinek, mert túlzásaival ellenszenvet, gúnyt és éles elítélést provokált. Az e fajta eltévelyedésnek egy csodabogárnak beillő példáját olvassuk egy német állatvédő folyóiratnak apró közleményei között. A. de Nora a következőket írja: „Aforizma. Egy pupos, hülye ember egy tehenet vezet. A tehen emelt fővel, büszkén lépeget. Szemeiben okosság, mozdulataiban erő, egész lényében méltóság... Mellette az ember — az állat! Ne legyünk annyira büszkék, a mi embervoltunkra.” (Anwalt der Tiere, 908. július)

Sebesülteket szállító kutyák. A „Hundezucht und Sport” című folyóiratnak egy hosszabb közleményéből kivesszük azt, hogy a kutyák, melyek a Vörös kereszt szolgálatában sebesültek felkeresésére már eddig is sűrű alkalmazásban vannak, legújában a sebesülteket szállítására is idomítottak. Puisais francia hadnagy hosszas kísérletek után a Nanci melletti Champ-le-Boeuf nevű mezőn, mely a legnehezebb talajviszonyokkal bír, egy csapat idomított kutyát mutatott be, melyek külön célra szerkesztett igen könnyű, igen célszerű és alacsonyáguk mellett a feldöntést kizáró kocsikat szerkesztett, amelyek elé fogott kutyák a 70—80 kilogrammnyi terhet a legnagyobb könnyűséggel és gyorsasággal továbbították. A rugókkal rendkívül célszerűen felszerelt és rázkódást és lökést meghiusító alapon egy hordágy van elhelyezve, amelyre a sebesültet felcsatolják. A versenyző kutyák között találkozott olyan, amelyik a 80 kiló terhet óránként 10 km. sebességgel vitte tovább. A kocsikat néhány perc alatt szét lehet szedni és összerakni. Egy kocsira három más szétszedett kocsit rakható. Eszerint egy kutya négy kocsit szolgálhat ki, a többi kutya pedig a sebesültek felkeresésére alkalmazható, vagy pihen. A jól idomított kutyák felügyeletére és vezetésére egyetlenegy legény elegendő. A legközelebbi hadgyakorlatok alkalmával a kísérletek nagyobb arányban fognak folytatni.

—d—

Madárvédő-terület Észak-Amerikában. Roosevelt, az Északamerikai Egyesült-Államok volt elnöke, aki a madártollaknak és hulláknak divatcélokra való használatát ellen társadalmi uton is élénk akciót fejtett ki, hivatalból való távozása előtt még egy nagyhorderejű szolgálatot tett a madárvédelemnek. Az ő rendeletére a Kalifornia és Oregonnal határos állami birtokokból mintegy 50 000 holdnyi terület hasitatott ki azzal a rendeltetéssel, hogy az a honi madárvilág fentartása céljából mint örökös kiméleti tér kezeltessek. Ez a terület kivált a vízi madarak nagyarányu telepe lesz.

—yi—

Lokomobil az állatvédelem szolgálatában. A londoni kristálypalota közelében az utnag egy nagy emelkedése van. A lejtő alján falragaszok figyelmeztetik a fuvaros kocsisokat, hogy a közelben rendelkezésre áll egy lokomobil, mely csekély, legfeljebb 1 Shilling díjért felvontatja a terhelt szekereket. Szegényebb fuvarosok ingyen részesülnek a vontató lokomobil segítségével. A környékbeli lakosok önkéntes adományokkal tartják fenn ezt az állatbarát intézkedést, melynek javára időről-időre hangversenyeket is tartanak. A múlt évben mintegy 600-szor vették igénybe a jótéteményt.

—d—

KÜLÖNFÉLÉK.

Agarak versenye Angliában. Mint minden sport, ugy ez is Angliában nagy méreteket ölt. Március hónapban szerte az országban az agarak versenyfutása divik. A legelőkelőbb verseny, ugyszólván az agarak Derbyje a Waterlon-Cup-díjért való versenyfutás. Az első nyertes 11780, a második 4712 kor. díjat nyer. A verseny díjainak összege 37696 kor. Azoknak száma, akik agarakból ugyszólván versenyistállót tartanak, igen nagy, dacára a vele járó nagy kiadásoknak. Ezek az agár versenyistálló-tulajdonosok 100—150 agarat tartanak, melyek közül 20—30 idomitott kerül versenyterre. Egy ily istálló költségei évenként 30.000—100.000 koronára rugnak. Az angol agarak gyorsasága rendkívüli. Egy jó agárnak másodpercenként 18—20 métert kell megfutnia, tehát óránként közel 70 kilométert. A versenyre idomitott lovak átlag csak 16 métert bírnak másodpercenként. A Monarch nevű híres agár nyul után futva 11 kilométert tett meg 9 p. 20 mp. alatt.

—yi.—

Porcellán-tojások a tyuktenyésztés szolgálatában. Német tyuktenyésztők a „Gemeinnützige Ratgeber“ című folyóirat szerint, tyuktojás helyett, porcellán-tojásokat helyeznek a fészekbe, hogy a tyukokat tojásra biztassák. Ezek a porcellántojások ujabban úgy készülnek, hogy belső üregükbe egy kis nyílás vezet. E nyíláson át a minden fészekben található tetvek és akták előszeretettel vonulnak be, hogy kedvező buvóhelyre találjanak. A tojásokat két-három naponként forró vízbe helyezik, miáltal az élősdiek elpusztulnak és a tojások tiszták lesznek.

—d.—

Repülőgép és madár. A „London Magazine“-ban a repülőgépről híres Wilbur Wright azt állítja, hogy a repülőgép gyorsasága vetekedik, sőt felülmulja a madár repülő sebességét. Egy szarka repülésének gyorsasága átlag óránként 32 km. Még a leggyorsabban repülő vadkacsa is csak kivételesen kedvező körülmények között repül gyorsabban. Wilbur Wright állítása szerint repülőgépe az előtte repülő madarakat utólérte és azokat kitérésre kényszerítette. Galambok gyorsabban röpködnek, de ez rendszerint nagy erőlködés műve, mert a galambok haza igyekeznek. (?)

—yi.—

Sulyvesztéses szállítás közben. Nemcsak állatvédelmi, hanem gazdasági finánciális szempontból is érdemes az emlékezetbe vésni, hogy még a legkedvezőbb szállítási viszonyt és körülményt feltételezve is, igen jelentékeny per centet veszít az állat élősúlyából, sokkal többet pedig, ha utközben a hibás felrakás és elhelyezés miatt kinlódik is.

Legutóbb a berlini hizott-állat-kiállításán konstataálták, hogy ez a veszteség éppen az ut távolságához és egyeb kedvező vagy kedvezőtlen szállítási körülményekhez képest nagy határok között ingadozik. Ott megállapították, hogy a veszteség átlag a borjúknál 5.16%, élemedett marháknál 5.47%, sertéseknél pedig 3.54%.

Mo.

HIREK.

Személyi hírek. Halálozás. A m. kir. Ornithológiai Központ közlönye, az Aquila, a madárvédelem két kiváló bajnokáról emlékezik meg, akiket a mult évben ragadott el a halál. Az egyik *Pfennigberger József*, Frigyes magyar királyi herceg, osztrák főherceg erdőtanácsosa.

A másik: Meszleni *Meszleny Benedek*, aki java korában halt meg Velencén, közvetlenül a hasonló nevű ornithológiaiilag oly érdekes tó partján, melynek önkéntes buzgó és odaadó „madárőre és védője“ volt.

Stuart Ellen Mary, az Országos Állatvédő Egyesületnek alapítása óta buzgó tagja és volt választmányi tagja febr. hó 8-án Budapesten elhunyt. A nevezett nemeslelkű nő, aki 35 évet töltött Budapesten és külföldi létére hazánk társadalmával egybeolvadt, jótékonyágával, szeretetreméltó modorával és kiváltképen az állatvédelem lehet mondani szenvedélyes és áldozatkész gyakorlásával számtalan barátot és tisztelt szerzett magának. De legjobb barátjait abban a néhány állatban találta fel, melyet lakásának egyik szobájában tartott és példás kitartással gondozott. Az O. Á. V. E. tagjai közül számosan kísérték ki az elhunytat utolsó útjára, a farkasréti temetőbe és Grimm Gusztávné urnő, az O. Á. V. E. alelnökének neje az egyesület nevében koszorút helyezett sírjára.

A lovak szemellenzője legujabban a müncheni bérkocsi-lovakról is eltűnt. Berlinben 1905 és Düsseldorfban 1906. óta van már ez a helyes intézkedés rendszeresítve.

—yz—

A berlini közvágóhid rendje érdekében a berlini három állatvédő egyesület szorgalmazására vegyes szaktanácskozmány tartatott, melynek nyomán határozatba ment, hogy jövőre nemcsak szarvasmarha és sertés, hanem borjak és juhok is homlokra való csapás útján a levágás előtt elkábitandók.

—d—

A párisi kocsis-iskola legutóbbi évről a párisi állatvédő egyesület az illetékes hatóságokhoz jelentést tett, mely szerint a lefolyt évben a lófogatók száma 400 volt, akik a rendőrhatalóság előtt fényes eredménnyel tettek vizsgát. A kocsis-iskolából kikerült egyének a lovakkal való kiméletes bánásmód, ügyes hajtás, udvarias magaviselet tekintetében ugyszólván kivétel nélkül beváltak. A tanári kar kiváló állatorvosokból és lókedvelőkből állítottott össze.

—d—

A hangyatojások, melyek a szobában tartott madarak és halak élelmezésében nélkülözhetlenek, utóbbi időben megdrágultak és jövőre még nagyobb drágulás várható. Oroszországból, mely a hangyatojásoknak legfőbb szállítója (lehet, hogy üzleti szempontból sugalt), olyan hírek érkeznek, hogy a hangyatojások gyűjtését nemcsak hogy az esős időjárás csorbitotta, hanem a gyűjtéssel foglalkozó egyének, parasztek száma mindinkább fogy, mert a más egyéb munkákért fizetett magas napszámberék mellett a hangyatojás-gyűjtés ki nem fizeti magát.

—yi—

A verebek emberséges irtása, mint azt már ismételve említettük, abból álljon, hogy szaporodásukat megakadályozandó, tojásaikat a fészkekből, vagy az e célra alkalmazott odukból kiszedjük. Több szaklapban olvasható, hogy az elszedett tojások helyébe célszerű mesterséges tojásokat rakni, mert különben a verebek folytatják a tojásk.

—d—

„Madarak és Fák Napja“ Abaujtonavármegyében az illetékes tényezők kiváló gondozásában részesül. Beküldetett hozzánk Zagróczky Gyula kir. tan., vm. tanfelügyelő által e tárgyban kiadott körrendelete, melyben többek között a következő sorok foglaltatnak: „A tanítótestület, illetve tanító v. tanítónő rendezzen e napon tanítványaival valamely alkalmas helyre kirándulást, ott a madarak és fák hasznáról, azok irtásának bűns és káros voltáról tartsanak előadást s gondoskodjanak a nap emlékének megörökítéséről, valamely arra alkalmas, közterületet képező kopár helynek fákkal, illetve szederfákkal leendő betelepítése által“. (Következnek további utasítások.) „A május hó 6-iki nap lefolyásáról s a tett intézkedésekről és azok sikeréről a tanítótestülettől (tanítótól) legkésőbb ez évi május hó végéig kimerítő jelentést várok, minden sürgetés kizárásával.“

*

A „Madarak és Fák Napja“ intézményének olyanira kívánatos meghonosítását és általános elterjedését hatalmas módon segítenék elő a kir. tanfelügyelők, ha mindnyájan követnék az abaujtonavármegyeyei és az előbb közölt hontmegyei példát. De jó szolgálatot tenne az ügynek az is, ha a kir. tanfelügyelő urak a nap lefolyásáról hozzájuk beérkezett jelentéseket az Országos Állatvédő Egyesülettel közölni szivesek lennének. Mi örömmel állitanók össze e jelentéseket, hogy ez intézmény fokozatos fejlődéséről képet nyernénk, sőt készséggel gondoskodnánk az összefoglalt adatoknak alkalmas módon való közzétételéről is.

Helyreigazítás. Egy sajnálatos sajtóhibát kell kiigazítanunk, mely lapunk januáriusi számában esett meg. Az Országos Állatvédő Egyesület dec. 29-én tartott üléséről szóló tudósításban a megválasztott tiszteletbeli választmányi tagok névsorában K. Nagy Sándor kir. ítélőtáblai bíró ur neve helyett K. Nagy Sándorné urnó olvasandó.

Egy angol állatbarát. Megemlékeztünk Dr. Bell Taylor nottinghami orvos végrendelkezéséről, amellyel az állatvédelem javára áldozott. Most angol folyóiratok visszaemlékezéseket közölnek, melyek az elhunynak dicséretére válnak. Egy fő öröme Taylornak abban telt, hogy a zord idő beálltával minél több lovat szedett össze és helyezett el birtokán, melyeket télen át jó istállóban bő ellátásban részesített és tavasszal tulajdonosaiknak: Omnibusz- és egyéb kocsisoknak, fuvarosoknak stb. javítottan visszaadott.

—d—

Országos Ifjúsági Madárvédő Liga szervezése érdekében a múlt hóban a következő megrendelések tételtek a Liga-nyomtatványokra: Alsóvereckén (Szabó Endre áll. tanító által) 36, Bácsán (Karniss Nándor áll. ig. tanító által) 53, Kisközegen (Kirschanek Ödön plébá-

nos által) 200, Vallan (Vértes Ferenc áll. isk. ig. tanító által) 35, Aranyosmaróton (Valcz Jenő áll. isk. igazgató tanító által) 450, Csátószegen (Fodor István áll. isk. ig. tanító által) 60, Hatafán (Németh József k. tanító) 40, Pozsonyban (dr. Kováts Lajos Á. V. E.) 3000, összesen 3874.

VEGYESEK.

Egy kutya különös viselkedése. Egy kutya a legnagyobb barátságban élt gazdájának házi macskájával és folytonosan együtt ugrándoztak és játszadoztak. Egy ilyen játszadozás közben a macskát ki nem derített okból hirtelen halál érte, ami eleinte a kutya figyelmét elkerülte. A kutya eleinte, mintha nem akarná, vagy nem tudná hinni a szomorú valóságot, a holt macskát emelgette, hengergette, cirógatta és a játékot folytatta, de látszólag folyton növekedő megütközéssel azon, hogy játszótársa nem reagál. Végre felfogta a helyzetet és bánata fájdalmas hangokban nyilvánult. Csakhamar egy gondolat villant meg agyában: eltemeti a macskát. Lábaival és orrával munkálkodva, félig vitte, félig hengergette a hullát a kertbe s ott lyukat vájt, belelőkte barátja hulláját és földdel befödte. Azután lefeküdt a sirra és keservesen vonított. A „Revue des Animaux Illustrée“ című folyóiratban dr. Foveau de Courmelles az elmondott esetet bővebben kommentálja és többek között felveti azt a kérdést, mi lehetett a kutya e különös viselkedésének indító oka. Vajjon a macska eltemetése tisztán utánzási ösztönből eredett, vagy pedig az az érzés vezette a kutyát, hogy valami eltitkolni valója van? De ha titkolni valója volt, akkor miért maradt vonitva a sir mellett? Erre a kérdésre nevezett író azt válaszolja, hogy mindennapi dolog, hogy a gonosztevők ott csavarognak annak a helynek közelében, ahol a bűns ténnyt elkövették. „Miért — kérdezi dr. Foveau — lenne az állat óvatosabb az emberről?“

Vadászok tizparancsolataiból. Az ujonc vadász vizsgát tegyen kivált arról, hogy célozni tud és a távolságot megbecsülni képes. Tulságos távolságra kivált seréttel löni helytelen. Meglőtt állatok után való keresést alapos türelemmel kell végezni. Meglőtt állatok kivégzése újabb lövéssel történjék. Csak jól idomított kutyával vadászunk. Kutya nélkül a vadász csak félvadász. Rossz kutyával pedig éppen nem vadász. Jó kutyát kegyetlenség nélkül lehet csak idomítani.

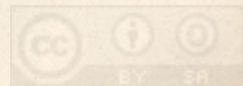
—d—

Macskavédő egyesület Párisban. A múlt év június havában Párisban a macskák védelmére új egyesület alakult, melynek neve „Pattes de Velours“ (bársnyos paták). Az új egyesület diszelnökségét a híres Pierre Loti vállalta el. Az egyesület egy macskamedékházat készül felállítani az Angliában és Amerikában fennálló intézetek mintájára.

(y-i)

Szerkeszti MONOSTORI KÁROLY tanár, egyesületi főtítkár
felelős szerkesztő.

Kiadja az ORSZÁGOS ÁLLATVÉDŐ EGYESÜLET.

Az Országos Állatvédő Egyesület

helyiségében

(Budapest IX., Ernő-utca 11—13) kaphatók:

Az okszerű madárvédelem eszközei. Irta: Chernel István, a Kőszegi Állatvédő Egyesület elnöke. Ára 30 fillér.

Az ember és a kutya. Védekezés a veszettség ellen. Irta: K. Nagy Sándor, pestvidéki kir. törvényszéki bíró. Ára 30 fillér.

Magyarország madárvédelmének története, fejlődése és jelenlegi állapota. Irta: dr. Kukuljevic József, m. k. állatorvos. 27 ábrával, 3 grafikai táblával. Ára 1 korona.

Az Országos Állatvédő Egyesület huszonöt évi működése és az állatvédelmi törekvések Magyarországon. Irta: Máday Izidor. Ára 1 korona.

Ugyanaz német nyelven. Ára 1 korona.

A szemellenzőről. Irta: Pákozdy László. 4 képpel. Ára 20 fillér.

Állatvédők törvénykönyve. Az állatvédelemre vonatkozó összes törvények és rendeletek gyűjteménye. Irta: K. Nagy Sándor. 4. kiadás. Ára 2 korona.

Ne bánts az állatot! Az állatvédő törvények példákban. 80 képpel. Irta: K. Nagy Sándor. Ára 3 korona.

Párisi világiállítás „GRAND PRIX” 1900.

KWIZDA-féle

Restitutions-fluid

mosviz lovak számára.

Egy üveg ra 2.80 korona.

Az udvari istállóknak és verseny-istállóknak 40 év óta használatos, mint kiünö erősítő szer nagyobb munka végzése előtt és után, ingyuladásoknál stb. — Trainingben nélkülözhetetlen.

Védjegy, czimke és csomagolás szabadalmazva.

Főraktár: TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerész, Budapest, Király-utca 12. szám és Andrássy-ut 26. szám.

KWIZDA-féle szabadalmazott

Pneumatik béklyó-dörzsszalagok

légpárnával, gummiból csak fekete színben

Béklyó-dörzsszalagok gummiból,

szürke, fekete, barna és fehér színben

4-féle nagyságban állítanak elő, és pedig bal és jobb lábakra.

Béklyók részére, a)–b)–nél mérve:

20–22 cm átmérőhöz 1. sz. kell,	
23–24 " " " 2. " "	
25–27 " " " 3. " "	
28–30 " " " 4. " "	

A szabadalmazott dörzsszalagok árai:

szürke színben darabonként	fele, barna és fehér színben
1. sz. . . . K 5.50	1. sz. . . . K 5.90
2. " " " 5.90	2. " " " 6.40
3. " " " 6.40	3. " " " 6.80
4. " " " 7.30	4. " " " 7.70

Kapható: Duicz A. IV., Egyetem-u. 2., Freund és fia, IV., Koronaherceg-u. 3., Glass J. IV., Koronaherceg-u. 9., Hejj és Strassner VIII., Muzeum-körút 10., Huzella M. IV., Váci-utca, Keleti J., Koronaherceg-u. 17., Kutschera S. VII., Rákóczi-ut 32., Olbrich I. VI., Teréz-körút 6., Wessely István IV., Váci-utca.

IFJ. KÜHNEL MÁRTON a „Magyar Ornithologiai Központ” felügyelete alatt álló

Első Magyar Fészekodu- és Madáretető-készülékek gyára BARANYA-KÁRÁSZON

u. p. Szászvár. Vasuti Szászvár-Máza.

Szerződésileg kötelezve kizárólag a Magyar Ornithologiai Központ által megszabott oduminták gyártására s ennek fejében az intézet jegyét (M. O. K. betűket) alkalmazhatja odukészítrényein. Gyártja a következő odumintákat és téli etetőket:

A minta: az összes odulakó cinegek (szén-, kék- és barát-, fenyves- és búbos-cinege), valamint a csuszka, fakúsz, nyaktekeres, kerti rözsdafarku fülemile és örvös légykapó számára.

B minta: a seregély, de különösen a szén-cinege, valamint az A mintánál említett madarak számára is.

C minta: négyzetletű tág bejáróval; a szürke légykapó, házi darázs farkú fülemile és a fehér barázdabillegető számára.

D minta: a búbosbanka, szalakóta, kék vadgalamb s a kisebb bagolyfélék számára.

Az A, B és D minta szerszám nélkül leemelhető fedéllel készül. Szállításnál a fedelek harántul áttűtött szegekkel vannak lezárva.

Legcélyszerűbb 9/10 rész A és B mintát (egyenlő számban) és 1/10 rész C, esetleg C és D mintát rendelni.

Téli etetők:

Etető-kunyhó: Betonlapzatokon nyugvó lábakkal a tetőről lefüggő 60 cm-es asztalkával. Nagyban való etetésre, nagyobb kertek, parkok stb. számára.

Galambduc-etető: az etetőkunyhó kisebb és egy lábón álló mintája; 40 cm-es etetőasztalkával; a hozzáadott csavarral földbe ázott oszlophoz erősíthető. Kiseb kertek számára.

Etető-szekerény: falra vagy kerítésre függeszthető. Etetőasztalkája 40 cm. hosszú és 20 cm. széles. Kiseb kertek számára.

Ablak-etető: a kertre néző ablak keretére függeszthető, szobából való etetésre. A három első etető minta üvegzés nélkül szállítatik; a közönséges ablaküvegdarabokat bárki egyszerűen szögekkel erősítheti a keretekre.

ÁRJEJYZÉK:

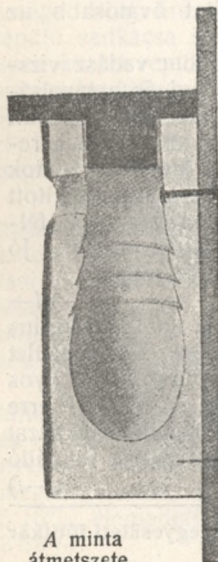
Fészekodu, A minta	db 85 fill.
" B	" 110 "
" C	" 70 "
" D	" 250 "

Etető-kunyhó, lábakkal együtt 32.—K

NB. Az árak csomagolással együtt, Szászvár-Máza vasutállomás, illetve Szászvár postahivatal, pénz előleges beküldése vagy utánvét mellett értendők.

Etető-kunyhó, csak a felső rész, lábak nélkül	18 K
Galambduc-etető	db 10 "
Etető-szekerény	" 10 "
Ablak-etető	" 2,50 "

Madárkalács, téli etetéshez, magvakból és fagyuból előállítva, 1/2 kilós darabokban, 1 kilogramm 1 K	5 kilós postacsomag 5 "
--	-------------------------

A minta átmetszete.

„Jókai” könyvnyomdai műintézet, Budapest VII., Thököly-ut 28. (Garay-bazár.)

ÁLLATVÉDELEM

Az Országos Állatvédő Egyesület tagjai és a Magyarországi Állatvédő Egyesületek Szövetségéhez csatlakozott egyesületek tagjai külön előfizetés nélkül, ... tagdíjuk fejében kapják .....

AZ „ORSZÁGOS ÁLLATVÉDŐ EGYESÜLET“ ÉS A „MAGYARORSZÁGI
 ≡ ÁLLATVÉDŐ EGYESÜLETEK SZÖVETSÉGE“ -NEK KÖZLÖNYE ≡
 BUDAPEST IX., ERNŐ-UTCA 11—13. SZ. TELEFON 85—12

Ezen lap közleményeinek utánnyomását nemcsak szívesen megengedjük, hanem tisztelettel ..... kérjük is .....
 Megjelenik egyszer havonként
 Előfizetési ára 1 évre 2 korona

TARTALOM: A madárvédelem megvédése. — Állatvédelem és vadászat. — Magzat-kihuzó készülék. — *Egyesületi hírek:* — Az Országos Állatvédő Egyesület választmánya, valamint az O. A. V. E. Sz. végrehajtó bizottságának ülése. — Az Országos Állatvédő Egyesület választmányi ülése. — A „Hontvármegyei Állatvédő Egyesület“-nek közgyűlése. — A kecskeméti állatvédő egyesület közgyűlése. — A szentgotthárdi á. v. e. választmányi ülése. — Szombathelyen állatvédő egyesület alakítása. — Nagyszébenben állatvédő egyesület létesítése. — A resicai állatvédő egyesület alakítása. — *Szemle:* Dühös, vagy veszett-e a kutya? — Lóvédelem Kaliforniában. — Madarak mint időjósok. — *Irodalom:* Irodalmi pályázat a madarak és fák napja tárgyában. — Gyakorlati Madárvédelmünk 1908—1909-ben. — *Állatok világa:* A kémény mint hasznos madaraink pusztítója. — Lóhus mint családok a medevadászatnál. — Egy hűséges kutya. — *Hírek:* Az Országos Ifjúsági Madárvédő Liga. — Madarak napja a sárvári áll. polgári iskolában. — A pozsonyi népotthon. — Tormássy Ferenc. — Halálozás. — Stuart Ellen Mary. — *Különfélék:* Kegyetlenségek a konyhában. — A ló farkának kurtítása ellen. — Életre való eszme a madárvédelem terén. — Vadászterületen meglőtt kóbor kutya. — Egy embertelen kocsis.

A madárvédelem megvédése.

E furcsa cím olvasásakor bizonyára nem egy állatvédő csodálkozva fog felkiáltani, hogy hát még a madarak védelmének eszméje is védelemre szorul? Pedig úgy van. A „Köztelek“ f. évi 7. sz.-ban Sziklay Ede cikket írt, mely szerint gyümölcsösében az 1904. évig a legnagyobb készpénzbevétel 600. korona volt. A silány eredmény oka az volt, hogy 70—80%-a a gyümölcsnek rendszerint elférgesedett. Időközben Sz.-hoz is eljutott a M. Ornitológiai Központ közismeretes kiadványa a gyakorlati madárvédelemről. Sz. azonnal ellátta a gyümölcsöst fészekodukkal és az eredmény az volt, hogy a múlt évben 1600. koronát vett be, mert alig 5% volt a férges gyümölcs.

A rovtartani állomás vezetője, Jablonowsky József, abból az ötletből, hogy itt-ott az üresen maradt odukba hernyók fészkeltek be magukat, a madárvédelem ügyét általában elítélte és oda concludált, hogy a madárvédelem fejében a madártól „nagy hasznot ne várjunk“.

Erre a támadásra ugyancsak a Köztelekben Herman Ottó a m. kir. Központ igazgatója az ő ismeretes kiváló alaposágával, adatokkal felszerelt nyilatkozatban válaszolt. Ugyancsak a „Köztelek“-ben reflektált a vitára az O. A. E. elnöke, kinek cikkét alább közöljük:

Madárvédelem „for ever“.

Sohasem hittem volna, hogy Darányi miniszter-ségének abrupt vége után alig pár nappal már védelmére kell sietnünk a földmivelésügyi minisztérium egy oly ágazatának, melynek kiépítésében, fejlesztésében Darányi és tudós munkatársa, Herman Ottó az egész

világ teljes elismerését és a legtöbb európai állam méltó irigységét szerezték meg az országnak.

Az okszerű madárvédelem eszméjét kell megvédenünk és pedig — ami elég különös, a minisztérium egy másik ágazatának szaktekintélye által elkövetett támadás ellen.

Nem vagyok szaktudós és azért nem bocsátkozom a rovtartani állomás és a rovat vezetője által felhozott adatok és érvelések taglalásába, hanem csak mint gazda óhajtok a tárgyhoz hozzászólni.

Nem képzelhetek oly rovtartani állomást és költéséges apparátust, mely az egész nagy ország minden vidékét, határát egyszerre és állandóan szemmel tartatná, megfigyelné, hogy közönyteljes közönségünk el-lenére is már keletkezőben észrevegye és elfojtsa mindenütt és mindig a káros bogarak elszaporodásának veszélyét.

Ezt az üdvös ellenőrzést és profilaktikus akciót csakis a rovarvédő madarak képesek teljesíteni (természetesen ha vannak) és pedig ami a gazdának a fő: ugyszólván ingyen!

Ahol nincsen a rovtartani állomás szeme és madár sincsen, ott elég sűrűn fel-felmerül a káros rovarok tömeges kártétele és akkor előáll a rovtartani állomás szakszerű irtóhadjárataival, mely azonban rendszerint nagy kiadásokkal jár. Mivel pedig az okszerű madárvédelem hatalmas felkarolásával megelőzhető a legtöbb esetben a káros rovarok felszaporodása, a mesterséges rovarirtó hadjáratok költségei indokolatlan terhet rónak az adófizetőre, tehát ismét csak a — gazdára.

A káros rovarokkal csak a rovarvédő madarak küzdhetnek meg eredménnyel. Ezt az igazságot elismerik épp úgy a természettudósok, mint a természet